

**LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMŲ
KAUNO REGIONINĖS ARCHITEKTŪROS TARYBOS
IŠVADA**

**Dėl teritorijos susijusios su Ažuolynu (įsiterpusio žemės sklypo, Vydūno al. 4, Kaune)
planuotinos konversijos**

2021 m. vasario 24 d., Kaunas

Posėdžio pirmininkas – Mantas Michaliunjo

Posėdžio sekretorė – Snieguolė Surblienė

Internetinės „Zoom“ platformos administratorius LAR Architektų rūmų projektų vadovas – Žilvinas Sparauskas Kauno regioninės architektūros tarybos (toliau – Taryba) nariai, dalyvavę priimant sprendimą: Linas Tuleikis, Dalius Šarakauskas, Neringa Blaževičienė, Loreta Janušaitienė, Guoda Zykvienė, Rimgaudas Miliukštis, Reda Marcinkevičienė, Andrius Byčenkovas, Mindaugas Stepanas, Jurgita Šniepienė, Mantas Michaliunjo, Edvardas Minkevičius, Dalia Dijokienė, Jūratė Kamičaitytė, Gintaras Prikockis, Rymantė Gudienė, Rimantas Giedraitis. Posėdyje dalyvavo, bet nuo projekto svarstymo uždaroje dalyje nusišalino Aurimas Ramanauskas.

Pirmoje posėdžio dalyje dalyvavo ir pasisakė: „Žaliasis Ažuolynas“ pirmininkė Laura Ramanauskaitė – Stašauskienė, Miesto planavimo ir architektūros skyriaus vedėjas N. Valatkevičius, KTU architektūros ir urbanistikos tyrimų centro skyriaus vadovas dr. Vaidas Petrulis, advokatas Saulius Dambrauskas, architektūrologė Jolita Kančienė.

Posėdis vyko 2021 vasario 24 d. nuotoliniu būdu per internetinę platformą „Zoom“ (meeting ID: 999 0720 2028). Posėdžio įrašai: darytas 1 (vienas) vaizdo garso įrašas „2001-02-24 zoom_0.mp4“, posėdžio pradžia - 16.00.

Posėdis vyko tokia tvarka: viešoje Tarybos posėdžio dalyje pasisakė L. Ramanauskaitė – Stašauskienė, N. Valatkevičius, V. Petrulis, S. Dambrauskas, Jolita Kančienė, po to buvo užduoti klausimai. Paskui vyko uždara Tarybos posėdžio dalis, kurioje Tarybos nariai pasisakė, dėstė savo argumentus, teikė išvadas bei rekomendacijas.

I. NAGRINĖJAMI KLAUSIMAI

Prie Lietuvos architektų rūmų veikianti Kauno regioninė architektūros taryba LAR tarybos narės Gražinos Janulytės-Bernotienės bei asociacijos „Žaliasis Ažuolynas“ prašymu svarstė teritorijos, susijusios su Ažuolynu (įsiterpusio sklypo, Vydūno al. 4, Kaune) planuotinos konversijos klausimą, kuri buvo numatyta Kauno m. savivaldybės Tarybos 2021 m. vasario 2 d. sprendimu Nr. T-27 (toliau

– Sprendimas). Pareiškėjai prašė apsaugoti šią unikalią vertybę, neprieštaraujant savivaldybės iniciatyvai žemės sklypą adresu Vydūno al. 4 perimti visuomenės poreikiams, apsvarstyti galimybes išlaikyti šią teritoriją neurbanizuotą, t.y., Ažuolyno dalį kaip želdinius. Asociacija „Žaliasis Ažuolynas“ inicijavo peticiją, adresuotą Kauno miesto savivaldybei (toliau - Savivaldybė), kuria nepritariama numatomoms statyboms ir planams įrengti automobilių stovėjimo aikštelę.

Svarstymui naudoti dokumentai:

- Kauno m. savivaldybės Tarybos sprendimas 2021 m. vasario 2 d. T-27;
- Ištrauka iš Kauno miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano 2019 m;
- Sklypo (Vydūno al. 4, Kaune) galiojantis detalus planas;
- Kauno miesto savivaldybės administracijos 2010 m. lapkričio 23 d. Darbo grupės „Ažuolyno parko ir su juo besiribojančių teritorijų naudojimo strategijai parengti“ posėdžio protokolas;

- 2018 m. vasario 14 d. Kauno regioninės architektų tarybos posėdžio išvados;
- VĮ Registrų centro geoinformaciniai duomenys;
- 1930 m Ažuolyno projektinė schema;
- Ažuolyno oranžerijos istorinis eskizas;
- Kultūros vertybių registro Nr. 44581 objektų kompleksas 1_2000;
- Kultūros vertybių registro Nr. 44581 objektų kompleksas 1_20000;
- UNESCO teritorijos schema.

II. PRAŠYMO NAGRINĖJIMUI REIKŠMINGOS APLINKYBĖS

Sklypo duomenys:

Sklypas Vydūno al. 4 Kaune, įeina į Kauno Ažuolyno komplekso (u.k. KVR 44581), Vydūno al. 2, Tunelio g 37, Radvilėnų pl., Kauno m. sav. teritoriją.

KOMPLEKSO PAVADINIMAS: Kauno Ažuolyno objektų kompleksas

UNIKALUS OBJEKTO KODAS: 44581

ADRESAS: Kauno miesto sav., Žaliakalnio sen., Kauno m., Vydūno al.

ĮREGISTRAVIMO REGISTRE DATA: 2020-10-22

STATUSAS: Registrinis

OBJEKTO REIKŠMINGUMO LYGMUO: Nacionalinis

RŪŠIS: Nekilnojamasis

VERTYBĖ PAGAL SANDARĄ: Kompleksas

AMŽIUS: XIX a. pab.–XX a. vid.

Kauno RAT pirmininkas informavo, kad Taryba, įgyvendindama teritorijų planavimo architektūros kokybės vertintojo funkcijas teiks išvadas, rekomendacijas bei pasiūlymus valstybės, savivaldybės institucijoms.

○ Vaidas Petrulis apžvelgė Kauno Ažuolyno parko istorinę retrospektyvą, priminė buusias gana aštrias diskusijas jo išsaugojimo ir naudojimo klausimais. Kaunas pradeda Ažuolyną dalinti ir naudoti savo reikmėm jau XIX a. pabaigoje, pradėjus statyti Kauno tvirtovę ir tiesiant kelius. XXa. 4 deš. formuojasi nuostata, kad į Ažuolyną reikia žiūrėti kaip į Kauno miesto vienintelį parką, kuris siejasi su labai gražiomis vietomis, tokiomis kaip A. Mickevičiaus slėnis. 1937 m. Karolis Reisonas pasiūlo kurti didžiulį parkų kompleksą apimantį Ažuolyną, A. Mickevičiaus slėnį, Aukštųjų Šančių ir Panemunės šilą. 1958 m. Ažuolynas tapo valstybės saugoma teritorija, bet tai neužkirto kelio laikinoms statyboms. Kūno kultūros institutas (toliau – KKI) su didžiuliu stadionu bei biblioteka ir tuomet buvo kritikuojami. Dėl stadiono statybų pasisakė daug įvairių sričių specialistų, diskusija, ar reikia stadiono, buvo aštri, o Ažuolyno parceliavimo, skaidymo klausimas joje buvo pagrindinis. F. Bielinskis pripažino, kad Ažuolynas turi būti saugomas kaip unikalus gamtos paminklas, esamą KKI reikia traktuoti tik kaip mokomąją bazę, atsisakant jo plėtimo, o rajoninį stadioną reikia įrengti už Ažuolyno ribų, ir tokiu būdu apriboti masinį trypinimą. Tiek A. Lukošaitis, tiek K. Šešelgis reikalavo, kad Ažuolyne būtų statoma mažiau statinių. V. Landsbergis-Žemkalnis įvairiuose straipsniuose skleidė žinią, kad siūlymas rekonstruoti stadioną yra ne kas kita, kaip pastanga suklaidinti visuomenę – stadiono kaip tokio nėra, net medinės tribūnos nugriautos, norima ne rekonstruoti esamą, o statyti naują. V. Petrulis pastebėjo, kad dabar visuomenė turi šansą sugrąžinti skolą, ir nuspręsti, koks jis bus, ir kad tai būtų parko teritorija, kurioje nebūtų masinio trypinimo, apie kurį rašė ne vienas specialistas.

○ Laura Ramanauskaitė – Stašiauskienė kalbėjo, kad Kauno miesto savivaldybės taryba (toliau – miesto taryba) š.m. vasario 2 d. sprendimu nutarė paimti sklypą visuomenės poreikiams. Visuomenės susirūpinimą sukėlė planuojama paskirtis - 1950 vietų automobilių aikštelė. Buvo teikti raštai administracijos direktoriui, merui, tačiau sprendimas vis tiek buvo priimtas. Su visuomene nebuvo jokių derinimų, diskusijos viešojoje erdvėje prasidėjo vėliau. Asociacija sukūrė petiją, kuria siekiama, kad sklypą paėmus visuomenės poreikiams, jis ir būtų panaudojamas gamtos ir kultūros paveldo teritorijų apsaugos reikalams, o ne transporto priemonių parkavimui. Toks yra ir pagrindinis reikalavimas – išlaikyti tą sklypą bendroje Ažuolyno parko teritorijoje.

○ N. Valatkevičius informavo, kad 2002 m. yra patvirtintas tos teritorijos detalusis planas (toliau – DP), ji buvo kartu su apželdinimo tresto objektais parduota privatiems asmenims. Sklype įmonė vykdė veiklą, augino augalus, tačiau savivaldybėje vyravo nuomonė, kad privatizacija buvo neteisingas žingsnis ir reikia tą sklypą išpirkti. Padarius DP, Nacionalinė žemės tarnyba (toliau –

NŽT) nebe atnaujino nuomos sutarties, vyko bylinėjimasis, bet galiausiai UAB „Magnus dekoratyvinis centras“ teismą pralaimėjo. NŽT pasiūlė perimti žemės sklypą savivaldybei. Šiuo metu yra pradėta sklypo paėmimo visuomenės poreikiams procedūra. Mano skaičiavimais, sklype maksimaliai tilptų apie 1000 automobilių. Pažymėtina, kad KPD reikalavimu, privaloma atstatyti istorinę tiesą, mes šiuo metu turime pradėti rengti detalų planą tam, kad paimti sklypą savivaldos reikmėm, taip yra privaloma pagal įstatymą. Buvo daromos apklausos, kažkiek parkavimo toje teritorijoje jau yra, maksimaliai galėtų būti 200-300 automobilių. Ten numatytas komercinis naudojimo būdas, o savivalda gali turėti tik rekreacijai, infrastruktūrai ir t.t. Kai jis bus pradėtas rengti, bus viešo svarstymo procedūros ir viešųjų pirkimų būdu nustatytas šio DP rengėjas. Kai bus rengėjas, bus galima kalbėti ir apie idėjas.

Klausimai

L. Tuleikis. Buvo pasakyta, kad sklypas parduotas, jis buvo išnuomotas 99 metams. Kas sklypo savininkas?

N. Valatkevičius. Dabartinis sklypo savininkas yra Lietuvos Respublika.

L. Tuleikis. Iš kur tokia miesto tarybos nekompetencija paimti žemę visuomenės reikmėms, kai ji jau yra valstybinė?

N. Valatkevičius. Paėmimo visuomenės poreikiams procedūros yra susiję ir su statiniais, šios procedūros reikalingos dėl statinių įsigijimo.

L. Tuleikis. Kodėl tokioj unikaloj vietoj neorganizuojamas architektūrinis konkursas?

N. Valatkevičius. Detalusis planas yra dokumentas dėl poėmio, architektūra - po to. Užstatymas neturėtų pasikeisti iš esmės. Svarbiausia yra nupirkti pastatus iš savininkų, pasirašyti sutartį ir, jei savivaldybė nuspręs, kad reikia atstatyti pastatus, tada ir vyks architektūrinis konkursas.

J. Šniepienė. Ar yra patvirtinta detaliojo plano rengimo užduotis, gal galit ją paviėšinti.

N. Valatkevičius. Ne, yra preliminarai, darėm tik apklausai.

J. Šniepienė. Darėt apklausą be DP rengimo užduoties? Ar tikrai nesikeis užstatymo rodikliai, aukštingumai, tankiai?

N. Valatkevičius. Neturėtų keistis. Rengiant 2000-2002 m. DP atlikti detalūs paveldo tyrimai, viskas bus vieša.

N. Blaževičienė. Ar reikalinga, architekto nuomone, toje teritorijoje vystyti parkavimą? Paaškęjus, kad čia bus didelis parkingas, vykstant renginiams visi parkuosis, ir Žaliakalniui bus daugeliu aspektų blogai. Aplink Žaliakalnį yra daug laisvų vietų, kuriose galimi parkingai, žmonės galėtų patekti į šią zoną kitais būdais, ne vien individualiai automobiliais.

N. Valatkevičius. Manau, kad taip. Tik bus kiti parkavimo vietų skaičiai. Ažuolyne daug objektų, reikalingi sustojimai, prie kurių reikia tualetų, vietų kavos ar arbatos puodeliui išgerti, ir tai gali būti šioje teritorijoje. Daug žmonių atvažiuoja į Ažuolyną, todėl reikia sutvarkyti parkingus prie Zoologijos sodo ir kitur.

R. Marcinkevičienė. Minit pastatų atstatymą, bet Kauno miesto tarybos nutarime kalbama tik apie poreikį įrengti automobilių aikštelę.

N. Valatkevičius. Yra detalusis planas, kuris šiai dienai galioja.

R. Marcinkevičienė. Teritorijos planavimo dokumentą, kuris yra patvirtintas, jį planuojama keisti?

N. Valatkevičius. Taip, yra privalomas detaliojo plano keitimas.

R. Miliukštis. Jei Savivaldybė planuoja nupirkti pastatus, ar galima apsieiti be detaliojo plano - teritorijos planavimo dokumento keitimo?

N. Valatkevičius. Negalima.

A. Karalius. Miesto tarybos š.m. vasario 2 d. Sprendimu Savivaldybė parengė planavimo pasiūlymo schemą, pagal kurią numatoma papildomai 1950 automobilių stovėjimo vietų. Kaip sureagavo į tai miesto vyriausias architektas?

N. Valatkevičius. Rodyti dokumentai, detalusis planas, istorinė medžiaga, įrodinėta, kad skaičiai galimai nepagrįsti. Aiškinamasis raštas tai nėra Tarybos sprendimas.

A. Karalius. Pirmą detalų planą, parenkamas rengėjas, daromas sklypo planas, o vėliau bus galima galvoti apie architektūrą? Apie architektūrą reikia kalbėti dabar, kol detalusis dar neparengtas, ar ne?

N. Valatkevičius. Pirmiausia padaromi teritorijų planavimo dokumentai, o tik tada - architektūra. Teritorijų planavimo Įstatyme nuo 2021 m. liepos 1 d. daugeliu atvejų numatoma, kad bus pirmiausia parengiami teritorijų planavimo dokumentai, tik po to bus galima kalbėti apie architektūrą.

A. Karalius. Idėjos ir yra dokumento pagrindas. Viena iš idėjų gali būti, kad smulkūs elementai, kioskai ir kita, gali atsirasti būtent šiame sklype, o ne būti išmėtyti visame Ažuolyne.

N. Valatkevičius. Galbūt, reikėtų peržiūrėti, ir sprendiniai galėtų keistis.

A. Karalius. Miesto taryba nutarė paaimti sklypą pagal 4 p., t.y., infrastruktūrinėms visuomenės reikmėms. Bet galima buvo paaimti pagal 6 p. rekreacijos reikmėms.

S. Dambrauskas. Paaiškinu, kur yra teisiniai netikslumai. Pagal Registro pažymą sklypas yra ne 2,5 ha, bet 3,5 ha. Žemė niekada nebuvo parduota, eilę metų buvusi nuomos sutartis yra nutraukta, ir tai yra laisvas žemės sklypas. Vasario 2 d. miesto tarybos sprendimas aiškus – pritarti automobilių

parkavimui, o tai reiškia, kad teritoriniai planavimai ir detalieji planai nebegalės nukrypti nuo šio aukščiausio miesto tarybos sprendimo. Jame nurodytas pagrindas Žemės įstatymo 45 str. I dalies 4 p. - apskritai negali būti taikomas, jis yra netinkamas ir todėl automatiškai tampa neteisėtas. 45 str. I dalies 9 p. – paėmimas gamtos ir kultūros paveldo teritorijų komplekso ir objektų apsaugos reikalams yra tinkamas ir pagal jį sprendimą galima būtų įgyvendinti, kadangi alternatyvos (konkursai, svarstymai) šiame žemės sklype galimos pirminėj stadijoje. Šiuo metu yra galiojantis sprendimas, kuris apriboja, t.y., aiškiai nusako konkretų tikslą - teritorijos paėmimą automobilių parkavimui. Teritorijos paėmimas čia yra teisinė fikcija, kadangi negali būti paimta valstybinė žemė reikmėms, tačiau antroji dalis, kur pasakyta, kad automobilių parkavimui - yra įpareigojanti, ir nuo jos nukrypti nebus galima. Tolimesnis architektų svarstymas apsiribos, kokia aikštelė toje vietoje galės būti, kokio pobūdžio automobilių parkavimas galės būti plėtojamas, bet ne apie tai, kas šioje vietoje galės būti. Todėl turime situaciją, kada, arba galiojantis Tarybos sprendimas turi būti panaikintas, arba visuomenė yra stumiami su savivaldybe į teisinį ginčą. Sprendime užtektų pakeisti teisinį pagrindą į kitą punktą ir ginčo nekiltų. Dėl DP rengimo. Būtent naudojimo būdo pakeitimas iš komercinės yra vienas iš svarbių detaliojo plano sprendinių, kuris turi būti svarstomas ateity. Šiai dienai esančiam miesto tarybos sprendimui tokia sąlyga negali būti užduota. Turime grįžti į alternatyvų laikotarpį, nes kitaip esame neišsprendžiamoj būklėje. Tarybą kviečiu išsakyti nuomonę, kad automobilių parkavimas netinkamas arba prisidėti prie ieškinio.

K. Vaikšnoras patikslino, kad svarstomo sklypo teritorija yra 3,3 ha. 3 ha talpina 960 automobilių, o 0,3 ha – dar 120 automobilių.

A. Byčėnkovas. Kaip Kauno miesto savivaldybės vyriausias architektas vertina tokio dydžio parkavimą būtent šioje vietoje? Vizualiai PLC Megos parkingo lauko dalis yra tokia pati, kaip ši, kurią norima parvesti parkavimo vieta, ten yra iki 1000 parkavimo vietų.

N. Valatkevičius. Toks kiekis parkavimo vietų neįsivaizduojamas, nebent būtų visame sklype pastatytas 2 aukštų parkingas. 2000 įvažiuojančių ir išvažiuojančių automobilių fiziškai netelpa. Manau, kad, ateis laikas ir miesto tarybos sprendimą reikės tikslinti. Turi būti rekreacinis naudojimo būdas ir tik dalis parkavimo. Turi būti parkuojama ir prie Zoologijos sodo, Dainų slėnio, visur - po truputį.

D. Šarakauskas. Manot, kad 1000 vietų yra gerai? Svarstomas principinis klausimas dėl parkingo, o ne dėl skaičių.

N. Valatkevičius. Nemanau.

N. Blaževičienė. Kaip gali miesto taryba priiminėti sprendimus strateginiais klausimais, nesitardama su miesto vyriausiu architektu? Kaip gali miesto architektas nežinoti, kas vyksta?

M. Michaliunjo. Pirmame šios kadencijos Kauno RAT posėdyje nusprendėme, kad tikslinga su visomis savivaldomis, kurių teritorijas nagrinėsime, diskutuoti dėl jų matomos vizijos, kviesti jų urbanistus, vyr. architektus, nes, dažnu atveju rengiant sprendimus, tiek ministerijos, tiek savivaldybių tarybos, tiek ir kolegos projektuojantys architektai, inžinieriai ne visuomet derina svarbius vyr. architektų kompetencijai priskirtinus klausimus, ir tai yra blogoji praktika, kurią reikia keisti. Turime kartu su miestų urbanistais formuoti architektūrinės gaires, tuo pačiu bus patvirtinti visų pusių įsipareigojimai visuomenei.

S. Dambrauskas. Ar šis tarybos sprendimas buvo suderintas su vyr. architektu prieš teikiant jį miesto tarybai?

N. Valatkevičius. Ne, bet ir neprivaloma, nes sprendimo projektą teikė kitas skyrius.

S. Dambrauskas. Kalbama ne apie skaičių, o apie patį principą. Miesto tarybos sprendimas yra priimtas neatlikus vienos iš procedūrų, t.y., strateginių pasekmių aplinkai vertinimo, procedūros, kurioje svarstomos galimos alternatyvos. Ši procedūra, kuri buvo neįvykdyta, turėjo būti atlikta dėl to, kad urbanizuota teritorija viršija 1 ha, ir dėl to, kad ji apsupta artimos aplinkos Natura 2000.

J. Kančienė. Ažuolynas yra nacionalinės reikšmės kultūros objektas, o tai jau nėra vien Kauno reikalas. Tai yra vientisa Ažuolyno, Dainų slėnio, Mažojo Ažuolyno teritorija, nepaisant, kad į ją įsiterpia keli registriniai sklypai. Paveldosaugos požiūriu, bet kokia veikla, kuri yra vykdoma šioje teritorijoje turi nekenkti paveldo vertybei. Akivaizdu, kad tokia veikla kenktų.

L. Janušaitienė. Atkreipiu dėmesį, jog Kauno Ažuolyno komplekso ir jo sudėtinės komplekso dalies - parko (u.k. 17381) fizinės ribos sutampa, tačiau Kauno Ažuolyno teritorijos ribos skiriasi eliminuotu sklypu, vadinamu *sodininkystės sklypu*. Nors teritorijos ribų planuose (toliau - TRP) geltonu štrichu/spalva pažymėtas ir sodininkystės sklypas, o tai tarsi nurodo, jog jis priklauso Kauno Ažuolyno komplekso teritorijai ir jo sudėtinės komplekso dalies - parko (u.k.17381) teritorijai, bet nepriklauso *Kauno Ažuolyno teritorijai*. Tokia juridinė sklypo situacija gali suponuoti galimybę numatyti šiame sklype veiklą, nesusijusią su pačiu Ažuolynu tiesiogiai. Pritariu, kad sklypas būtų paimtas visuomenės reikmėm, bet siūlau naudoti tik gamtos ir kultūros paveldo kompleksų aptarnavimo ir lankymo tikslams. Parkingo infrastruktūros paskirtis netinkama ne tik dėl Ažuolyno sengirės, bet ir dėl siauros Vydūno alėjos, šalia esančios sankryžos su K. Petrausko g. Kūrybinės dirbtuvės ar architektūrinės idėjos konkursas, organizuojamas prieš rengiant sklypo DP, turi apimti ir Didžiojo Ažuolyno teritoriją. Prieš rengiant konkursą, manau, būtina atlikti visuomenės apklausą dėl jos lūkesčių šioje teritorijoje. Taip pat palaikau tuos, kas pasisako už darnaus judėjimo principą numatytą taikyti Ažuolyno prieigose (mažinti, eliminuoti parkavimo vietas Ažuolyno sąskaita, numatyti parkingus už teritorijos, optimaliai taikyti visuomeninio transporto maršrutus renginių metu).

R. Gudienė. Akcentuotina, kad ne tik šio kultūros paveldo objekto reikšmingumo statusas nacionalinis, bet vertingųjų savybių pobūdis yra unikalus. Ažuolyno vertybės teritorijoje yra įregistruotas ne tik šitas sklypas, bet ir Dainų slėnis, Galaunių namai, taigi, ir šitas sklypas Vydūno g. 4 patenka į vertybės teritoriją.

Po pasisakymų Kauno RAT pirmininkas M. Michaliunjo padėkojo visiems dalyvavusiems ir pasisakiusiems už detalias žinias įvairiais svarbiais aspektais ir pasiteiravo, ko suinteresuoti posėdžio dalyviai tikisi iš Kauno regioninės architektūros tarybos.

L. Ramanauskaitė – Stašauskienė kalbėjo, kad visuomenės pageidavimas yra sklypą grąžinti parkui, V. Petrulio nuomone, parkavimas negali būti pagrindiniu ir vieninteliu prioritetu. S. Dambrauskas informavo, kad „Viešo intereso gynimo fondas“ pateikė pasiūlymą panaikinti arba pakeisti tarybos sprendimą dėl automobilių parkavimo aikštelės. Jame teigiama, kad, įmanomas taikus sprendimo būdas, jei miesto taryba pakeistų sprendimą, nurodydama, kad teisinis pagrindas yra 45 str. I d. 9 p., numatantis sklypo paėmimą gamtos ir kultūros paveldo teritorinių kompleksų ir objektų vertybių apsaugos reikmėms. Taip pat turi būti pakoreguotas paėmimo poreikis – gamtos ir kultūros apsaugos reikalams.

S. Dambrauskas pakvietė išsakyti pritarimą.

III. TARYBOS ARGUMENTAI

- Taryba neturi projektinių pasiūlymų dokumentų, tik Kauno miesto savivaldybės Tarybos sprendimą, todėl šis posėdis yra netipinis. Svarstyti pagal Architektūros kokybės kriterijus nėra galimybės, todėl buvo pasirinkta išklausti visų nuomos ir teikti išvadas bei rekomendacijas Savivaldybei, kitoms valstybinėms institucijoms. Buvo pasiūlyta svarstyti miesto tarybos sprendimą, konkrečiau – pirmąjį jo punktą, nustatantį Ažuolyno sklypo poreikį parkingui. Tarybos nariai suabejojo dėl šio poreikio prioritetinės svarbos bendrame miesto situacijos ir poreikių kontekste.

- Taryba konstatavo, kad sklypo poėmis infrastruktūrai ir automobilių stovėjimo aikštelėms negalimas, nepriklausomai nuo to, ar tai būtų valstybinė žemė, ar privati. Tokios galimybės teisės aktai nenumato. Vien pateikimas į 1000 vietų parkingą užkimštų gatves. Paimti sklypą visuomenės reikmėms – tinkamas sprendimas, tačiau sklypas turi tarnauti viso Ažuolyno poreikiams. Tarybos nariai vieningai pasisakė už Ažuolyno vientisumo atkūrimo būtinybę. Žaliųjų erdvių fragmentacijos reikia vengti, kad nebūtų pažeidžiami ekologiniai procesai, neatsirastų karščio sala, o invazija nepadarytų nepataisomos žalos. Prisiminta, kad ir Ažuolyno projekto autorius Alvydas Mituzas ragino nutraukti jo skaidymą ir išlaikyti vientisą ateities kartoms.

- Buvo diskutuojama dėl sklypo panaudojimo alternatyvų. Vienas Tarybos narys atkreipė dėmesį, kad Ažuolynas priklauso valstybei ir yra miško valstybinė žemė, todėl, galbūt, reikėtų siekti

visą miško teritoriją perimti savivaldybei, kad ji taptų parku. Tai aktualu ir dėl apjungimo į vieningą teritoriją, nes, vienu atveju, kaip kultūros paveldo vertybė - saugoma, o kaip gamtinė – nesaugoma. Daugumos Tarybos narių nuomone, miesto vidury esančio parko nereikia paversti miško teritorija, o tik atkurti jo vientisumą ir jį išsaugoti. Vertinant Ažuolyną kaip gamtinį parko ir kultūros paveldo objektą, jame gali būti kompleksinių funkcijų darinys su prioritetu gamtiniam parkui. Reikia džiaugtis teritorija, kurioje galima kažką daryti būtent Ažuolyno labui. Vieningai sutarta, kad sklypas negali tapti parkavimo aikšte, bet jį galima panaudoti miesto reikmėms. Jei būtų numatyta galimybė atstatyti, interpretuoti istorinius statinius, manytina, galėtų atsirasti Ažuolyno TIC, kavinės. Sprendinių paieškos priemonės galėtų būti – kūrybinės dirbtuvės, architektūriniai konkursai, kurių organizavimą Savivaldybė galėtų pavesti Lietuvos architektų sąjungai, kas užtikrintų kokybiškų sprendinių parinkimą.

- Tarybos nariai atkreipė dėmesį, kad detaliam planui rengti reikalingas miesto tarybos sprendimas, taigi, pirmiausia, reikia tikslinti sprendimą, papildyti jį kitom prioritetinėms veikloms. Po to – architektūrinis konkursas, po jo – detalusis planas. Rengiant viešus architektūrinius konkursus, teritorijų planavimo dokumentus, tuo pačiu būtų nustatytas visuomenės interesas.

- Tarybos nuomone, sprendimo teisė dėl šios teritorijos panaudojimo turi būti suteikta aukščiausio lygio profesionalams. Savivaldybė negali planuoti Ažuolyno raidos proceso be specialistų. Ir šiuo metu yra matoma Ažuolyno nepriežiūra - netvarkomi invaziniai medžiai, vyksta ažuolų nykimas dėl įrengto drenažo. Konstatuota, jog, kai bus atrastas sprendimas, koks objektas (gal kokia veikla sklype) gali būti, bus aišku, ir kokie yra parkingo poreikiai, koku atstumu jo reikia. Kai kurių Tarybos narių nuomone, net ir diskusijos apie parkingą minėtoje vietoje yra kategoriškai neleistinos. Pasaulyje nėra tradicijos įrenginėti parkingus prie parkų. Anksčiau sklype vykdyta veikla tiko Ažuolyno koncepcijai, nes parkus reikia atsodinti, todėl oranžerijų ar medelyno įrengimas kartu su kavine būtų svarstytinas. Jei konkurso būdu bus įrodytas pasiūlymų priimtinumasis visuomenei, rasti patrauklūs galimų objektų sprendiniai, tik tuomet ir galima kalbėti apie atitinkamas minimalias parkingo vietas.

- Taryba buvo informuota, kad Kultūros paveldo departamentas yra gavęs Kultūros paveldo komisijos raštą dėl Ažuolyno, kuriuo KPD KTP įpareigojama kuo skubiau paskelbti Ažuolyną valstybės saugoma teritorija. Pažymėtina, kad planuojant bet kokius naujus intarpus į Ažuolyną, pirmiausia turi būti atliekamas sprendinių poveikio nekilnojamo kultūros vertybėms bei kraštovaizdžiui ekspertinis vertinimas, ir jis turėtų būti atliekamas ne vieno, bet kelių ekspertų, bei, vadovaujantis Orhuso konvencija, projektas turi būti viešai aptartas su vietos bendruomene ir paisoma jos nuomonės.

o Tarybos nariai priminė, kad, 2018 m. Kauno RAT svarstant S. Dariaus ir S. Girėno stadiono (toliau – Stadiono), kitų sporto kompleksų sprendinius, buvo išsakytos pastabos, jog tikslinga įrengti požeminius parkingus urbanizuotose teritorijose, t.y., Sporto g. ir prie jos, bei įgyvendinti darnaus judumo sistemą. Buvo siūlyta net keltuvo Parodos kalnu idėja. Į šias Tarybos pastabas nebuvo atsižvelgta. Taryba sutarė, kad rekonstruojamam Stadionui reikalingas parkavimo vietų skaičius turi būti svarstomas atskirai, nesiejant jo su šiuo sklypu. Akcentuota, kad būtini specialūs visuomeninio transporto renginiui pritaikyti maršrutai, reikia spręsti infrastruktūros klausimą. Š. m. vasario 10 d. komiteto posėdyje Savivaldybės atstovai teigė, jog Stadiono parkavimas yra Tunelio gatvėje, o šis yra skirtas Ažuolyno lankytojams. Savivaldybės skaičiavimu, parku naudojasi apie 1560 žmonių, o tokiam kiekiui reikia 312 automobilių vietų. Tarybos nuomone, esant tokiam poreikiui, automobiliais atvykę į Ažuolyną žmonės ras vietų Stadionui skirtose parkavimo aikštelėse. Nuspręsta pakartotinai priminti, kad, jei Savivaldybė numato, kad tai miesto daliai trūksta parkavimo vietų, tai galėtų inicijuoti kūrybines dirbtuves ir ieškoti jų teritorijose kilometro atstumu aplink Ažuolyną.

o Bendru sutarimu nuspręsta neprisidėti prie bendruomenės rašto skundžiant miesto tarybos sprendimą. Regioninė architektūros taryba nėra juridinis asmuo ir jos prioritetas yra profesinė kalba. Akivaizdu tai, kad miesto tarybai buvo pateiktas balsavimui neparengtas, skaičiavimais, tyrinėjimais nepagrįstas sprendimas, ir ji turėjo balsuoti. Todėl tikslinga parengti tyrimus, analizes, skaičiavimus, ir tuo pagrindu koreguoti sprendimą. Atkreiptas dėmesys, kad jokiais planavimo dokumentais nepagrįstas miesto tarybos sprendimas skamba kaip įsakymas, kurį reikia vykdyti. Tarybos nuomone, sprendimas yra nekorektiškas, profesionaliai nepamatuotas, todėl turi būti koreguojamas pagal rekomendacijas, dėl kurių nubalsuota.

IV. TARYBOS IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Kauno regioninės architektūros tarybos nariai, apsvarstę Kauno m. savivaldybės Tarybos 2021 m. vasario 2 d. sprendimą Nr. T-27 bei kitus dokumentus, teikia Kauno miesto savivaldybės tarybai išvadas bei rekomendacijas, kurios buvo patvirtintos bendru Tarybos narių sutarimu.

1. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 45 straipsnio 1 dalies 9 punktu, rekomenduojame Kauno miesto savivaldybei tikslinti 2021 m. vasario 2 d. Tarybos sprendimo Nr. T-27 formuluotę, numatant žemės sklypo Vydūno al. 4 panaudojimą ne poreikiui automobiliams statyti, o gamtos ir kultūros paveldo teritorinių kompleksų ir objektų (vertybių) apsaugos reikalams.

2. 2018 m. vasario 14 d. Lietuvos architektų rūmų Kauno regioninės architektų tarybos posėdžio išvadose dėl netvaraus sporto kompleksų planavimo, tame tarpe ir dėl netinkamai suprojektuotos (sporto kompleksų) susisiekimo, parkavimo infrastruktūros, buvo siūloma įvesti urbanizuotoje teritorijoje papildomus požeminius parkavimo sprendinius, atsakingai vystyti darnaus

judumo sprendinius, skatinti ekologiško judėjimo ryšius. Į šiuos siūlymus nebuvo atsižvelgta ir, manytina, tai yra tęstinė problematika, Kauno Ažuolyno objektų komplekse (unikalus Kultūros paveldo kodas 44581) norima įrengti 3,3 ha plote gretimybėms - sporto kompleksams aptarnauti parkavimo aikštyną. Vykdam tvarų planavimą turėtų būti priešingai - gamtinio ir kultūrinio paveldo objektui aptarnauti naudojama gretimybų - urbanizuotų sporto kompleksų parkavimo infrastruktūra, kuri numatyta didžiųjų renginių aptarnavimui, atkreiptinas dėmesys, kad didieji renginiai gana reti.

3. Vadovaujantis STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“ galiojančia redakcija - parkams automobilių statymo poreikis nenumatomas, kad Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 45 straipsnio 1 dalies 4 punkte nenumatyta visuomenės poreikiams poėmio galimybė - sprendžiant automobilių statymo poreikį.

4. Sklypas (adresu Vydūno al. 4, Kaunas) patenka į vientisą Kauno Ažuolyno objektų kompleksą (unikalus Kultūros paveldo kodas 44581), UNESCO paraiškoje yra ir Kauno Ažuolyno kompleksas, UNESCO paveldo objektams taikoma ir pabrėžtinai akcentuojama nuostata: kultūros paveldo objekto teritorijoje draudžiama statyti/įrengti naujus statinius, nesusijusius su paveldo objekto eksponavimu, jo aptarnavimu. Sklype (adresu Vydūno al. 4, Kaunas) neprieštarautume istorinių statinių atstatymui arba naujos kokybiškos architektūros atsiradimui, naujus statinius įveiklinant išskirtinai tik Ažuolyno objektų komplekso (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 44581) aptarnavimui, būsimą UNESCO objekto viešinimui, edukacinei veiklai, tai yra Ažuolyno komplekso informacinio centro vystymui šioje teritorijoje su atokvėpio, informacinėmis erdvėmis, komplekso lankytojams skirtais sanitariniais mazgais ir pan. Rekomenduotume numatyti tik minimalias parkavimo vietas, skirtas neįgaliesiems, bei trumpalaikio sustojimo, lankytojų išlaipinimo vietas.

5. Rekomenduojame Kauno miesto savivaldybei skelbti šio sklypo *bei teritorijos* idėjų, apimančių paveldosaugos, kraštotvarkos, urbanistikos, architektūros aspektus komplekso (unikalus Kultūros paveldo kodas 44581) sudėtyje konkursą; organizuoti viešą idėjų aptarimą su visuomene; parinkus šiam kompleksui tinkamą idėją (tvarkybos gaires), tik tuomet rengti detalaus teritorijos planavimo dokumentus.

6. Rekomenduojame Kultūros paveldo departamentui parengti specialųjį paveldosaugos planą, kuris reglamentuotų Kauno Ažuolyno komplekso tvarkybą.

Kauno RAT pirmininkas

Mantas Michaliunjo

Kauno RAT sekretorė

Snieguolė Surblienė